

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 13.11.1978, sp. zn. 7 Tz 49/78, ECLI:CZ:NS:1978:7.TZ.49.1978.1

Číslo: 23/1979

Právní věta: Podmínka pro uložení ústavního ochranného léčení podle § 72 odst. 1 tr. zák., že pobyt pachatele činu jinak trestného na svobodě je nebezpečný, musí být splněna v době rozhodování soudu o ochranném léčení. Nestačí, že byla splněna v době zastavení trestního stíhání z důvodu uvedeného v § 172 odst. 1 písm. e) tr. ř.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 13.11.1978

Spisová značka: 7 Tz 49/78

Číslo rozhodnutí: 23

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Ochranné léčení

Předpisy: 140/1961 Sb. § 72 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 23/1979 sb. rozh.

Podmínka pro uložení ústavního ochranného léčení podle § 72 odst. 1 tr. zák., že pobyt pachatele činu jinak trestného na svobodě je nebezpečný, musí být splněna v době rozhodování soudu o ochranném léčení. Nestačí, že byla splněna v době zastavení trestního stíhání z důvodu uvedeného v § 172 odst. 1 písm. e) tr. ř.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 13. 11. 1978 sp. zn. [7 Tz 49/78](#).)

Nejvyšší soud ČSR shledal, že usnesením krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 6. 1978 sp. zn. 4 To 237/78, kterým byla zamítnuta stížnost F. K. podaná proti usnesení okresního soudu v Přerově ze dne 24. 3. 1978 sp. zn. Nt 181/76, jímž mu bylo uloženo podle § 72 odst. 1, 4, tr. zák. ústavní ochranné psychiatrické léčení, byl porušen zákon v ustanovení § 147 odst. 1 a § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. Toto usnesení, jakož i usnesení okresního soudu v Přerově ze dne 24. 3. 1978 sp. zn. Nt 181/76 zrušil a přikázal okresnímu soudu, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Z obsahu spisu okresního soudu v Přerově sp. zn. Nt 181/76 a z vyšetřovacího spisu SNB oddělení

vyšetřování VB Přerov č. VV 183/75 vyplývá, že pravomocným usnesením vyšetřovatele ze dne 18. 2. 1976 bylo podle § 172 odst. 1 písm. e) tr. ř. zastaveno trestní stíhání F. K. pro trestný čin útoku na veřejného činitele podle 156 odst. 2 tr. zák. proto, že v době spáchání činu nebyl pro nepřičetnost trestně odpovědný.

K návrhu okresního prokurátora v Přerově usnesením okresního soudu v Přerově ze dne 24. 3. 1978 sp. zn. Nt 181/76 bylo F. K. uloženo podle § 72 odst. 1 tr. zák. ochranné psychiatrické léčení, které se podle § 72 odst. 4 tr. zák. provede v léčebném ústavu.

Proti tomuto usnesení podal F. K. v zákonné lhůtě stížnost, která byla napadeným usnesením krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 6. 1978 sp. zn. 4 To 237/78 zamítnuta podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. jako nedůvodná.

Z odůvodnění rozhodnutí obou soudů je patrné, že při svém rozhodování vycházely především ze znaleckého posudku, podle kterého F. K. v době spáchání činu a v době zkoumání jeho duševního stavu trpěl závažnou duševní chorobou zv. paranoia, provázenou produkcí úporných bludů, tvořící dominantu jeho myšlení s progredujícím charakterem. Pod přímým vlivem této choroby se dopustil trestné činnosti a nelze vyloučit, že by se mohl v budoucnu pod jejím vlivem dopustit i agresivního jednání. Znalci považovali proto jeho pobyt na svobodě z psychiatrického hlediska za velmi nebezpečný a doporučili proto nařízení ústavní psychiatrické léčby na uzavřeném oddělení. Uvedené závěry potvrdil znalec dr. J. R. při svém výsledku konaném u veřejného zasedání před okresním soudem v Přerově dne 24. 3. 1978. Podle této výpovědi zdravotní stav F. K. se nemůže nijak změnit, jeho pobyt na svobodě je stále nebezpečný a nic na tom nemůže změnit ani výkon funkcí, které vykonává.

Ochranné léčení podle § 72 odst. 1 tr. zák. soud uloží v případě uvedeném v § 25 a § 32 odst. 2 tr. zák. nebo jestliže pachatel činu jinak trestného není pro nepřičetnost trestně odpovědný a jeho pobyt na svobodě je nebezpečný. Ze znění tohoto ustanovení vyplývá, že musí být současně zjištěno, že pobyt takové osoby na svobodě je nebezpečný; splnění této podmínky posuzuje soud podle stavu v době rozhodování. Při zjišťování uvedené podmínky nepostupovaly okresní ani krajský soud důsledně podle ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř., které platí pro kterékoli stadium trestního řízení, tedy i pro rozhodování podle § 72 tr. zák.

V době rozhodování obou soudů uplynuly od spáchání protispolečenského jednání F. K. již tři roky a znalecký posudek ohledně jeho duševního stavu byl vypracován před více než dvěma roky. I když zmíněný znalec na zjištěních a závěrech znaleckého posudku setrval při veřejném zasedání, vzhledem k naznačenému časovému odstupu bylo na místě, aby F. K. byl před vyjádřením znalce opětovně vyšetřen. Opodstatněnosti tohoto závěru nasvědčuje i obsah písemností předložených se stížností F. K. podanou proti prvostupňovému rozhodnutí o uložení ústavního ochranného psychiatrického léčení. Ve fotokopii lékařského potvrzení vystaveného psychiatrickou ambulancí OÚNZ v Pardubicích ze dne 18. 4. 1978 se uvádí, že F. K. je t. č. bez známek duševní choroby, podle vyjádření ZV ROH MONTAS zastává funkci inspektora bezpečnosti práce na pracovišti a vedoucího brigády socialistické práce.

Krajský soud v Ostravě měl při rozhodování o stížnosti F. K. zmíněné písemnosti k dispozici. Přestože šlo o dvě protichůdná hodnocení duševního stavu, ponechal je zcela bez povšimnutí; existující rozpor ohledně duševního stavu jmenovaného neodstranil, k jeho odstranění a vysvětlení nic neučinil. Mělo být zjištěno, zda F. K. se na psychiatrické ambulanci OÚNZ v Pardubicích léčil a zda lékařům byly známy závěry zmíněného znaleckého posudku, teprve potom bylo možno rozhodnout o dalším postupu. Je třeba podotknout i to, že sám návrh znalců, aby pachateli byla uložena psychiatrická léčba, není dostatečným podkladem k rozhodnutí soudu o této otázce, není-li současně doložen údaj o tom, jaké poznatky získané při vyšetřování duševního stavu pachatele v souvislosti s jeho jednáním,

kteře bylo předmětem trestního řízení, popř. i jiným jednáním, vedly znalce k takovému závěru. Ve zmíněném znaleckém posudku, jakož i ve vyjádření znalce dr. J. R. chybějí konkrétní okolnosti, které u F. K. vytvářejí stav nebezpečí pro společnost i v budoucnosti, byl-li by ponechán na svobodě. Bylo proto třeba v tomto směru vyslechnout znalce a požadovat od něho doplnění posudku. Naznačené otázky krajský soud hodnotil v odůvodnění napadeného rozhodnutí pouze okrajově a ne zcela přesně, bez přihlédnutí k tomu, že F. K. žije jinak řádným životem, zastává na pracovišti uvedené funkce a byl dokonce vybrán na zahraniční montáž do Sýrie. Lze proto důvodně usuzovat na to, že po vyřešení jeho osobních problémů odpadne u něho důvod k psaní dalších podání a stížností.

Krajský soud při plnění přezkumné povinnosti ve smyslu ustanovení § 147 odst. 1 tr. ř. byl povinen vytýkané nedostatky napravit, po zrušení napadeného rozhodnutí měl dát pokyn okresnímu soudu v Přerově k jeho nápravě a odstranění. Jestliže tak nepostupoval, porušil zákon v ustanovení § 147 odst. 1 a § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř.